

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ НАГЛЯДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ПРАЦІ»

Ступінь освіти	Бакалавр
Освітня програма	Цивільна безпека
Тривалість викладання	Весняний семестр
Заняття:	6 семестр (11, 12 чверть)
Лекції	2 години на тиждень
Лабораторні	1 година на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=2993>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти.

Онлайн-консультації: Microsoft Teams, електронна пошта.

Інформація про викладачів:

Лісовицька Ірина Анатоліївна,
кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри охорони праці та цивільної безпеки

Сторінка кафедри ОПЦБ: <https://aop.nmu.org.ua/ua/>
Персональна сторінка: <https://aop.nmu.org.ua/ua/t/lisovytska/>
E-mail: Lisovytska.i.a@nmu.one

1. Анотація до курсу

Курс спрямований на формування у здобувачів вищої освіти системного уявлення про організацію та функціонування наглядової діяльності в сфері охорони праці. У процесі навчання студенти ознайомлюються з нормативно-правовими актами, що регулюють охорону праці, структурою та повноваженнями органів державного нагляду, механізмами контролю за дотриманням вимог безпеки на виробництві.

Особлива увага приділяється аналізу ризиків, плануванню та проведенню перевірок, оформленню відповідної документації, а також взаємодії з роботодавцями та працівниками з метою запобігання виробничому травматизму. Курс включає практичні кейси, моделювання ситуацій та розгляд реальних прикладів з наглядової практики.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – підготувати фахівців, здатних ефективно організовувати та здійснювати наглядову діяльність у сфері охорони праці відповідно до чинного законодавства України та міжнародних стандартів.

Завдання курсу:

- Ознайомлення з нормативно-правовою базою наглядової діяльності в галузі охорони праці, включаючи закони України, підзаконні акти, міжнародні стандарти та рекомендації.
- Формування знань про структуру та функції органів державного нагляду, їх повноваження, механізми взаємодії з підприємствами та іншими суб'єктами господарювання.
- Опанування методів планування та організації перевірок, включаючи підготовку до інспекцій, аналіз ризиків, оформлення актів та приписів.
- Розвиток навичок аналізу та оцінки стану охорони праці на підприємствах, виявлення порушень та розробка заходів щодо їх усунення.
- Формування компетентностей у сфері комунікації та правозастосування, зокрема вміння аргументовано пояснювати вимоги законодавства, вести переговори та складати офіційну документацію.
- Ознайомлення з сучасними підходами до управління охороною праці через взаємодію центрального органу з питань охорони праці з іншими державними наглядовими органами; повноваження місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування в галузі охорони праці;
- Ознайомлення з порядком проведення аудиту з промислової безпеки і охорони праці
- Розгляд практичних кейсів та ситуацій, що виникають у процесі здійснення наглядової діяльності, з метою формування професійного мислення та здатності приймати обґрунтовані рішення.

3. Результати навчання:

Після успішного завершення курсу здобувачі будуть здатні:

1. Знати та розуміти:

- основні нормативно-правові акти у сфері охорони праці та наглядової діяльності;
- структуру, функції та повноваження органів державного нагляду;

2. Уміти:

- планувати, організовувати та проводити перевірки стану охорони праці на підприємствах;
- виявляти порушення вимог законодавства з охорони праці та оформлювати відповідну документацію (акти, приписи, протоколи тощо);
- аналізувати результати перевірок і розробляти рекомендації щодо усунення виявлених порушень.

3. Володіти навичками:

- застосування сучасних методів контролю та моніторингу стану охорони праці;
- ведення ділової комунікації з суб'єктами господарювання, працівниками та представниками органів нагляду;
- роботи з інформаційними системами та цифровими інструментами у сфері охорони праці.

4. Формувати компетентності:

- критичного мислення та прийняття обґрунтованих рішень у сфері наглядової діяльності;

- відповідальності за дотримання вимог охорони праці на всіх рівнях управління;
- етичної поведінки та дотримання професійних стандартів у процесі здійснення нагляду.

Дисциплінарні результати навчання сформовано на основі ПРН освітньо-професійній програмі «Цивільна безпека» першого (освітньо-професійного) рівня вищої освіти (РН13, РН15, РН17, РН20, РН25).

4. Структура курсу

Види та тематика навчальних занять	Внесок в загальну оцінку, %
ЛЕКЦІЇ	40
Тема 1. Вступ. Історія становлення, організація і структура державного нагляду (контролю) за охороною праці в Україні.	
Тема 2. Суб'єкти адміністративно-правового регулювання у сфері охорони праці	
Тема 3. Організація здійснення державного нагляду (контролю) за охороною праці.	
Тема 4. Напрямки діяльності державного нагляду за охороною праці	
Тема 5. Взаємодія органів охорони праці з іншими державними наглядовими органами	
Тема 6. Наглядова діяльність за ОП спеціально уповноваженого державного органу у сфері ядерної та радіаційної безпеки	
Тема 7. Наглядова діяльність за охороною праці спеціально уповноваженого державного органу з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства у сферах пожежної і техногенної безпеки	
Тема 8. Наглядова діяльність за охороною праці спеціально уповноваженого державного органу у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення.	
Тема 9. Повноваження місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування в галузі охорони праці	
Тема 10. Аудит з промислової безпеки і охорони праці	
Тема 11. Громадський контроль за охороною праці	
<i>Тестова робота за темами 1 - 11</i>	40
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	60
Практична робота 1 Структура Державної служби України з питань праці та наглядова діяльність її відділів	
<i>Звіт з роботи № 1 та захист практичної роботи.</i>	10
Практична робота 2 Вивчення періодичності проведення планових заходів та оформлення результатів перевірок Держпраці	
<i>Звіт з роботи № 2 та захист практичної роботи.</i>	10
Практична робота 3	

Види та тематика навчальних занять	Внесок в загальну оцінку, %
Ознайомлення з процедурою видачі або відмови у видачі, переоформлення, анулювання дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки	
<i>Звіт з роботи № 3 та захист практичної роботи.</i>	10
Практична робота 4 Опрацювання порядку технічного розслідування і обліку випадків втрат вибухових матеріалів на підприємствах, в організаціях та об'єктах, розташованих на території України	
<i>Звіт з роботи № 4 та захист практичної роботи.</i>	10
Практична робота 5 Опрацювання порядку проведення технічного розслідування обставин та причин виникнення аварій, пов'язаних з використанням газу в побуті	
<i>Звіт з роботи № 5 та захист практичної роботи.</i>	10
Практична робота 6 Опрацювання Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо порядку накладання штрафів за порушення ОП	
<i>Звіт з роботи № 6 та захист практичної роботи.</i>	10
Загальна кількість	100

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Технічні засоби навчання: комп'ютерне та мультимедійне обладнання кафедри охорони праці та цивільної безпеки.

Програмне забезпечення: MS Office 365, у тому числі активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one), використання дистанційної платформи Moodle (<https://do.nmu.org.ua/>).

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Загальні критерії досягнення результатів навчання відповідають описам 6-го кваліфікаційного рівня НРК.

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі **поточного оцінювання знань** за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та виконання і захисту практичних робіт складатиме не менше 60 балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП». Ліквідація академічної заборгованості проводиться у вигляді комплексної контрольної роботи, яка включає тестові та практичні запитання.

Теоретична частина оцінюється за результатами здачі тестової контрольної роботи. Загалом за роботу отримується **максимум 40 балів**, тобто 40% від оцінки за дисципліну.

Практичні роботи (10 робіт – у вигляді індивідуального завдання з кожної, розподіл % див. в таблиці розділу 4) виконуються у письмовому вигляді (звіт з кожної роботи оцінюється в межах балів, представлених в таблиці розділу 4, загалом практичні роботи враховуються як 60% (максимум 60 балів). Практичні роботи захищаються у вигляді опитування за звітом. У сумі за практичну частину курсу при поточному оцінюванні отримується **максимум 60 балів**.

Отримані бали за теоретичну частину та практичні роботи додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Максимальне оцінювання поточного контролю в балах:

Теоретична частина	Практична частина	Разом
40	60	100

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи. У випадку якщо здобувач вищої освіти за поточною успішністю отримав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку проводиться **підсумкове оцінювання**.

Екзамен проводиться у вигляді комплексної контрольної роботи, яка включає запитання з теоретичної та практичної частини курсу. Білет складається з **35 тестових завдань** з чотирма варіантами відповідей, одна правильна відповідь оцінюється в 1 бал (**разом 35 балів**) та **3 завдань** з практичної частини, кожне з яких оцінюється максимум у 20 балів (**разом 60 балів**), причому:

- 20 балів – відповідність еталону;
- 15-19 балів – відповідність еталону з незначними помилками;
- 10-14 балів – часткова відповідність еталону, питання повністю не розкрито;
- 6-9 бали – невідповідність еталону, але відповідність темі запитання;
- 1-5 бал – фрагментарні результати у відповідності до теми запитання;
- 0 балів – відповідь не наведена або не відноситься до теми запитання.

Отримані бали за тестові завдання та завдання з практичної частини додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за підсумковою роботою здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується "Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка" (<https://cutt.ly/IBesJEc>).

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика. Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на корпоративну е-пошту НТУ «ДП» або в особистих повідомленнях чатів Microsoft Teams.

7.3. Політика щодо перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку.

Ліквідація академічної заборгованості з навчальної дисципліни відбувається відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти»

https://old.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/Regulations_on_evaluation_of_educational_results.pdf

Повторне складання підсумкового контролю з дисципліни, коли студент отримав оцінку «незадовільно» (нижче 60-ти балів), допускається не більше двох разів. Спроби студента виправити оцінку й не допустити академічної заборгованості обмежуються терміном в один місяць після закінчення екзаменаційної сесії.

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять. З 24.02.2022 реалізація освітньої діяльності відбувається в умовах правового режиму воєнного стану. Наявна низка небезпек: повітряні тривоги, ризики припинення енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку. Згідно з наказами по університету у 2025-2026 навчальному році освітня діяльність здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти всіх форм навчання здійснюється з використанням дистанційних технологій через синхронні та асинхронні комунікації.

Відвідування онлайн лекцій та практичних занять реалізується через приєднання до «команди» Microsoft Teams. Під час повітряної тривоги заняття перериваються і продовжуються лише за умов перебування учасників освітнього процесу у захищених приміщеннях. Викладачем (за технічної та безпекової можливості) здійснюється запис заняття для підтримки асинхронного формату навчання.

У випадках відсутності енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку викладачем забезпечується асинхронний формат навчання та комунікація зі здобувачами за допомогою каналів зв'язку, що функціонують.

Про причини неможливості взяти участь в онлайн заняттях, ускладненні доступу до матеріалів на дистанційних платформах НТУ «ДП» тощо здобувач вищої освіти має повідомити викладача в особистих повідомленнях чатів Microsoft Teams, або листом на корпоративну е-пошту НТУ «ДП», або через старосту чи представника адміністрації Навчально-наукового інституту природокористування.

8. Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Організація наглядової діяльності в галузі охорони праці: Навч. посіб. / Ткачук К. Н., Филипчук В.Л., Зеркалов Д. В., Полукаров О. І., Полукаров Ю. О., Кружилко О. Є. – К.: ТОВ «Основа», 2015. - 261с.

2. Ткачук К. Н., Филипчук В.Л., Зеркалов Д. В., та інш. Організація наглядової діяльності в галузі охорони праці: Навч. посіб. / Рівне: НУВГП, 2016. – 450с.

Методичне забезпечення

1. Структура державної служби України з питань праці та наглядова діяльність її відділів [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни «Організація наглядової діяльності в галузі охорони праці» для здобувачів ступеня бакалавра освітньо-професійної програми «Цивільна безпека» зі спеціальності К10 Цивільна безпека / І. А. Лісовицька, Д. В. Савельєв; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро : НТУ «ДП», 2025. – 30 с.

2. Адміністративні правопорушення в галузі охорони праці та порядок накладання штрафів [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни «Організація наглядової діяльності в галузі охорони праці» для здобувачів ступеня бакалавра освітньо-професійної програми «Цивільна безпека» зі спеціальності К10 Цивільна безпека / І.А. Лісовицька, О.В. Терещук; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро : НТУ «ДП», 2025. – 29 с.

3. Оцінка ступеню ризику від провадження господарської діяльності та визначення періодичності проведення планових заходів державного нагляду (контролю) [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни «Організація наглядової діяльності в галузі охорони праці» для здобувачів ступеня бакалавра освітньо-професійної програми «Цивільна безпека» зі спеціальності К10 Цивільна безпека / І. А. Лісовицька, О. В. Терещук; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро : НТУ «ДП», 2025. – 14 с.

4. Оформлення результатів проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю) [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни «Організація наглядової діяльності в галузі охорони праці» для здобувачів ступеня бакалавра освітньо-професійної програми «Цивільна безпека» зі спеціальності К10 Цивільна безпека/ І.А. Лісовицька, О. В. Терещук; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро : НТУ «ДП», 2025. – 16 с.

5. Організація наглядової діяльності в галузі охорони праці. Методичні рекомендації до самостійного вивчення курсу та контрольні завдання (для студентів

спеціальності «Цивільна безпека») / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», укладачі: В.І. Голінько, І.А. Шайхлісламова – Д.: НТУ «ДП», 2018. – 10 с.

Законодавчі та нормативно-правові акти

1. Закон України Про охорону праці
2. Закон України Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності
3. Закон України Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності
4. Закон України Про об'єкти підвищеної небезпеки
5. Кóдекс України про адміністративні правопорушення
6. Положення Про Державну службу України з питань праці, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2015 р. № 96
7. Положення про організацію та здійснення державного гірничого нагляду, державного нагляду (контролю) у сфері промислової безпеки та охорони праці в системі Держгірпромнагляду України: Наказ Міністерства надзвичайних ситуацій України від 11.08.2011р. № 826.
8. Положення про Державну інспекцію ядерного регулювання України затверджено, постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 № 363
9. Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій, затверджено Указом Президента України від 16 січня 2013 року № 20/2013
10. Положення про Державну службу України з безпеки харчових продуктів і захисту споживачів
11. Порядок видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 р. № 1107
12. НПАОП 0.00-4.12-05 Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці
13. Наказ Міністерства надзвичайних ситуацій України від 11.08. 2011 р. №826 Про затвердження Положення про організацію та здійснення державного гірничого нагляду, державного нагляду (контролю) у сфері промислової безпеки та охорони праці в системі Держгірпромнагляду України та уніфікованої форми Акта перевірки суб'єкта господарювання (виробничого об'єкта)
14. НПАОП 0.00-6.16-12 Порядок проведення технічного розслідування обставин та причин виникнення аварій, пов'язаних з використанням газу в побуті
15. НПАОП 0.00-7.04-96 Методичні вказівки про організацію роботи технічного експерта Держнаглядохоронпраці з питань оцінки безпеки технічних засобів виробництва і технологічних процесів в агропромисловому комплексі та при випробуванні (перевірці) техніки і технологій
16. НПАОП 0.00-6.08-07 Порядок атестації фахівців, які мають право проводити технічний огляд та/або експертне обстеження устаткування підвищеної небезпеки
17. НПАОП 0.00-6.01-10 Порядок проведення державного технічного огляду великотоннажних та інших технологічних транспортних засобів
18. НПАОП 0.00-6.11-97 Порядок проведення та оформлення результатів нагляду (інспекційного контролю) за діяльністю сертифікованого персоналу

- 19.НПАОП 0.00-4.11-07 Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці, затверджено Наказ Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці гірничого нагляду 21.03.2007 № 56
- 20.НПАОП 0.00-4.09-07 Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства, затверджено Наказ Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду 21.03.2007 №55